

Tilannekatsaus tartuntatautiepideemiassa

198/05.12.04/2020

Kaupunginhallitus 30.11.2020 § 364

hallintojohtaja Riitta Luotio:

Kaupunginvaltuusto on 8.6.2020 kokouksessaan määrännyt kaupunginhallituksen toimimaan tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitettuna kunnan tartuntatautien torjunnasta vastavana toimielimenä.

"58 § Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin ja aluehallintovirasto voivat alueellaan päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole."

Roolit tartuntatautien torjunnassa

Sosiaali- ja terveysministeriö

Tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta.

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

THL:n tehtävänä on tutkia tartuntatauteja, seurata ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Lisäksi laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana toimivaltaisena viranomaisena.

Torjuntatyö aluetasolla

Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan. Aluehallintovirasto valvoo, että sairaanhoitopiirien kuntayhtymät ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Aluehallintovirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Aluehallintovirastossa on virastoon virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä lääketieteellisellä asiantuntemuksellaan tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Sairaanhoitopiiri varautuu poikkeuksellisten epidemioiden torjuntaan ja hoitoon sekä huolehtii hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan kehittämisestä alueensa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä on oltava kuntayhtymään virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Tartuntatautien torjunnan alueellinen varautuminen ja valmiussuunnittelu toteutetaan siten kuin terveydenhuoltolain (1326/2010) 38 §:ssä säädetään ottaen huomioon myös työterveyshuollon ja yksityisen terveydenhuollon toiminta.

Alueellinen koronaa ehkäisevä ryhmä on monen toimijan yhteinen sairaanhoitopiirin koolle kutsuma alueellinen ohjausryhmä. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja linjaa alueellisia suosituksia. Työryhmässä ovat mukana Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, ELY-keskus sekä edustus useista kunnista ja THL:sta. Työryhmää johtaa Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin johtajalääkäri Mikko Pietilä.

Ryhmä laatii viikoittain katsauksen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin koronatilanteesta. (Tiedotteessa ilmaistaan mm. tartuntataudin ilmaantuvuusluku, tartuntalähteet, tartuntojen jäljitysprosentti, TYKSissä hoidossa olevien potilaiden määrät, analysoitujen koronanäytteiden määrä TYKSin laboratoriossa, positiivisten näytteiden osuus koronanäytteistä, todetut koronavirustapaukset/viikko/sairaanhoitopiiri.) Ryhmä voi esittää käytännössä suosituksia alueen kunnille. Suosituksilla on ollut tosiasiallisesti suuri merkitys ja alueen kunnat ovat noudattaneet näitä tuloksekkaasti.

Torjuntatyö kaupunkitasolla

Kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautilaissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa ja tässä laissa säädetään. Kunnassa on oltava kuntaan virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri. Terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kunnan järjestämistä ehkäisevistä palveluista tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi.

Naantalin kaupungin tartuntatautiepidemian johtoryhmä on koronaepidemian aikana kokoontunut kaupunginjohtajan koollekutsumana. Naantalin kaupungin tartuntatautiepidemian johtoryhmään kuuluvat kaupunginjohtaja (pj), johdon sihteeri (siht), ylilääkäri, toimialajohtajat, henkilöstöpäällikkö, varhaiskasvatuksen johtaja, viestintä- ja kulttuurisihteeri, viestintä- ja kehittämispäällikkö, johtava hoitaja, osastonhoitaja sekä sairaanhoitaja. Tartuntatautiepidemian johtoryhmä on kokoontunut keväällä 2-3 kertaa/viikko Teams -kokouksiin. Syyskaudella tilanteen rauhoituttua kokouksia on pidetty kerran viikossa.

Tartuntatautiepidemian johtoryhmä käy kokouksissaan läpi Naantalin kaupungin osalta epidemian tilannekatsauksen, kuulee alueellisen ohjausryhmän linjauksista, kuulee eri palvelualueiden tilannekatsaukset, antaa kaupungin omissa toiminnoissa paikallisia ohjeita ja määräyksiä, käy läpi esimies- ja henkilöstötiedotteet ohjattavissa asioissa, määrittelee koronaan liittyvät viestintätarpeet kaupungin yleisillä verkkosivuilla jne.

Tartuntatautilanteen pahetessa on pystyttävä hyvinkin nopeisiin ratkaisuihin ihmisten välisten kontaktien vähentämiseksi. Tartuntatautijohtoryhmässä on 13.3.2020 linjattu, että mikäli on välttämättömää supistaa toimintoja tai sulkea toimintayksiköjä, päätös voidaan tehdä viranhaltijaratkaisuna. Asianomaisen lautakunnan puheenjohtajaa ja kaupunginhallituksen puheenjohtajaa on ennen ratkaisua informoitava. Ratkaisu viedään seuraavaan toimivaltaisen toimielimen kokoukseen tiedoksi ja hyväksyttäväksi.

Torjuntatyön valvonta

Tartuntatautien torjuntatyön lainmukaisuuden valvonta ja siihen liittyvä ohjaus kuuluu aluehallintovirastolle toimialueellaan.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto valvoo tartuntatau-

tien torjuntatyön lainmukaisuutta ja antaa siihen liittyvää ohjausta erityisesti silloin, kun kysymyksessä ovat:

- periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;
- usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
- asiat, jotka liittyvät olennaisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa käsiteltävään muuhun sosiaalihuoltoon tai terveydenhuoltoon taikka terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan;
- asiat, joita aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään.

Alueellinen tilanne koronaepidemiassa (24.11.2020)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin mukaan koronaviruksen tartuntamäärät vähenivät Varsinais-Suomessa viime viikosta hieman. Varsinais-Suomen koronapandemiaryhmä on suositannut perusopetuksen opettajille maskin käyttöä. Tällä halutaan välttää koulujen ja oppilaitosten massa-altistuksia.

Koronakoordinaatioryhmä on suositannut perusopetuksen opettajille ja muulle henkilökunnalle maskia. Kouluissa ja oppilaitoksissa levinneet tartunnat ja niissä tapahtuneet altistumiset ovat vähentyneet viime viikkoina. Saman kehityssuunnan halutaan jatkuvan. Koulujen ja oppilaitosten laajojen altistusten välttämiseksi saadaan turvattua tartunnanjäilytyksen kapasiteettia. Tämä on erittäin tärkeää erityisesti nyt, kun epidemiatilanne maan monissa osissa kiihtyy.

Opettajien suositellaan käyttävän maskia tai vaihtoehtoisesti visiiriä perusopetustilanteissa koko Varsinais-Suomen alueella viimeistään maanantaina 30. marraskuuta. Suositus on voimassa toistaiseksi.

Toisen asteen oppilaitoksissa, lukioissa sekä korkeakouluissa maskin käyttöä on Varsinais-Suomessa suositeltu 6. lokakuuta alkaen, kun maakunta siirtyi koronan kiihtymisvaiheeseen.

Koronavirustaudin ilmaantuvuus on laskenut Varsinais-Suomessa jonkin verran, ja on nyt 48,8 kahden viikon ajalta 100 000:a asukasta kohden (22.11., THL). Tämä on alle maan keskiarvon. Uusia tartuntoja todettiin Varsinais-Suomessa viime viikolla 120 (16.–22.11.). Se on noin 20 tapaus vähemmän kuin edellisellä viikolla.

Maakunnan koronapandemiaryhmä arvioi tilanteen kehittymistä sekä mahdollisia uusia suosituksia ja rajoituksia vähintään viikoittain.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeet 24.11.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.11.2020 antanut ohjeita ja suosituksia epidemian leviämisen estämiseksi Uudellamaalla sekä muissa leviämisvaiheen uhatta olevissa maakunnissa. Em. ohjeet ja suositukset kehoitetaan ottamaan ennakoivasti huomioon omassa toiminnassaan leviämisvaiheen välittömässä uhatta olevien maakuntien vastaavilla tahoilla.

OHEISMATERIAALI:

STM:n ohjeet ja suositukset epidemian leviämisen ehkäisemiseksi Uudella-
maalla sekä muissa leviämisvaiheen uhatta olevissa maakunnissa.

Alueellinen ohjausryhmä kokoontuu pohtimaan alueellisia toimenpidesuosi-
tuksia 26.11.2020.

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi alueellisen tartuntatauti-
tilanteen sekä tartuntatautilain mukaisen tehtäväjaon sekä va-
rautuu tekemään alueellisia päätöksiä tarvittavia toimenpiteis-
tä tartuntataudin leviämisen hillitsemiseksi.

Lisäksi kaupunginhallitus myöntää kaupunginjohtajalle ja toi-
mialajohtajille oikeuden tehdä tilojen sulkemista ja toimintojen
keskeyttämistä koskevia viranhaltijapäätöksiä epidemiaan liit-
tyistä terveysturvallisuussyistä.

Kaupunginhallitusta informoidaan tartuntatautilanteesta
säännöllisesti, vähintään kuukausittain.

KOKOUSKÄSITTELY:

Kaupunginjohtaja tarkensi esitystä kokouksessa seuraavasti:

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi alueellisen tartuntatauti-
tilanteen sekä tartuntatautilain mukaisen tehtäväjaon sekä va-
rautuu tekemään alueellisia päätöksiä tarvittavia toimenpiteis-
tä tartuntataudin leviämisen hillitsemiseksi.

Lisäksi kaupunginhallitus myöntää kaupunginjohtajalle ja toi-
mialajohtajille oikeuden tehdä tilojen sulkemista ja toimintojen
keskeyttämistä koskevia viranhaltijapäätöksiä epidemiaan liit-
tyistä terveysturvallisuussyistä.

Kaupunginhallitusta informoidaan tartuntatautilanteesta
säännöllisesti, vähintään kuukausittain. Henkilöstötiedotteet ja
esimiestiedotteet lähetetään jatkossa kaupunginhallituksen
pöytäkunnalle, niiltä osin, kun niissä käsitellään koronapande-
miaa.

Merkittiin, että henkilökunnan edustaja Katja Mäntylä oli läsnä
kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.

Merkittiin, että talousjohtaja Heli Lähteenmäki oli läsnä asian-
tuntijana kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan tarkennettu ehdotus hyväksyttiin.